

ДЖЕРЕЛА ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Олійник Л. В.

*канд. екон. наук, доцент,
Донецький національний університет
імені В. Стуса, Україна*

Анотація. Розглядається проблема залучення інвестиційних ресурсів підприємства. Розглянуто сутність інвестицій та інвестиційних ресурсів, визначено їх роль та значення на підприємстві. Наведені джерела формування інвестиційних ресурсів.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційні ресурси, джерела інвестиційних ресурсів.

Олійник Л.В., PhD in Economic Science, Associate Professor Vasyli' Stus Donetsk National University, Ukraine

SOURCES OF INVESTMENT RESOURCES' ATTRACTION FOR DEVELOPMENT OF AN ENTERPRISE

Summary. The problem of investment resources attraction to an enterprise is considered. The essence of investments and investment resources is considered, their role and importance at an enterprise is determined. The sources of investment resources are presented.

Key words: investment, investment resources, strategy, sources of investment resources.

Одним з найважливіших і дефіцитних ресурсів національної економіки є інвестиції. Даний ресурс визначає процес інновацій, якість і конкурентоспроможність товарів на ринку, збільшує кількість робочих місць, підвищуючи зайнятість населення і рівень його життя. Визначальний вплив на ефективність інвестиційної діяльності мають процеси формування і використання інвестиційних ресурсів підприємства.

Залучення інвестиційних вкладень є ключовим завданням підприємства будь-якого масштабу та сфери діяльності. В законодавстві України інвестиції визначені як всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) та/або досягається соціальний та екологічний ефект [1]. Інвестиції являють собою спосіб вкладення капіталу, який повинен забезпечити збереження або зростання вартості капіталу і принести позитивну величину доходу [2]. Важливість інвестицій підкреслюється функціями, які вони виконують, а саме:

1. Відтворювальна функція інвестицій забезпечує необхідні умови для нормального здійснення виробничого процесу. За рахунок інвестицій підприємства модернізують, розширюють і вдосконалюють виробництво.

2. Розподільна функція інвестицій полягає в тому, що вони «беруть участь» у перерозподілі, формуванні доходів інвесторів, емітентів і посередників.

3. Екологічна функція інвестицій визначається тим, що інвестиції в виробництво є одним з найважливіших факторів, що сприяють збереженню, відновленню та поліпшенню навколишнього середовища.

4. Соціальна функція інвестицій характеризується тим, що інвестиції є необхідною передумовою для автоматизації праці з метою поліпшення умов її здійснення.

В сучасних умовах господарювання джерела інвестицій для підприємства мають розгалужений характер. Саме ж поняття «інвестиційні ресурси» розглядаються різними дослідниками неоднозначно.

Деякі дослідники [3] ототожнюють інвестиційні ресурси з фінансовими та розглядають їх як сукупність наявних у розпорядженні підприємства коштів, які можна використовувати в процесі поточної та інвестиційної діяльності. Згідно іншого підходу [2], інвестиційні ресурси визначаються як цінності, які вкладають в інвестиційні проекти з метою приросту багатства в тому або іншому вигляді. Бланк І. А. вважає, що тільки частка сукупних фінансових ресурсів підприємства, що спрямовується для здійснення вкладень в різні об'єкти реального і фінансового інвестування, що забезпечують реалізацію його стратегічних цілей і програм, є інвестиційними ресурсами [4]. Феняк Л. А. розглядає інвестиційні ресурси як грошові, матеріальні та нематеріальні цінності, які використовує суб'єкт господарювання (інвестором) у процесі їх вкладання в об'єкти інвестування з метою отримання прибутку чи досягнення соціального ефекту [5].

Таким чином, крім грошової форми, інвестиційні ресурси можуть залучатися в альтернативних формах. У загальному вигляді під інвестиційними ресурсами розуміється частина фінансових ресурсів, а також всі види грошових і інших активів, залучених в якості вкладень в об'єкти (інструменти) його господарської діяльності, що забезпечують його розвиток, для отримання прибутку і досягнення іншого економічного або іншого ефекту від інвестування. Джерелами фінансування інвестицій можуть бути власні, позикові, залучені кошти, іноземні інвестиції, бюджетні кошти. Останнім часом велика увага приділяється грантам як джерелу інвестиційних ресурсів. Існує багато класифікацій джерел формування інвестиційних ресурсів. Зокрема в законі України «Про інвестиційну діяльність» зазначено, що інвестиційна діяльність може здійснюватися за рахунок [1]:

- власних фінансових ресурсів інвестора (прибуток, амортизаційні відрахування, відшкодування збитків від аварій, стихійного лиха, грошові нагромадження і заощадження громадян, юридичних осіб тощо);
- позичкових фінансових коштів інвестора (облігаційні позики, банківські та бюджетні кредити);
- залучених фінансових коштів інвестора (кошти, одержані від продажу акцій, пайові та інші внески громадян і юридичних осіб);
- бюджетних інвестиційних асигнувань;
- безоплатних та благодійних внесків, пожертвувань організацій, підприємств і громадян.

Багато вчених поділяють інвестиційні ресурси поділяються на внутрішні та зовнішні [2–6]. До внутрішніх інвестиційних ресурсів належать прибуток, амортизаційні відрахування, страхові відшкодування, надходження від

реалізації частини майна, дивідендні виплати, що спрямовуються на внутрішні інвестиції. Зовнішні інвестиційні ресурси включають:

– власні ресурси: акціонерний або пайовий капітал, що залучається додатково;

– позичені ресурси: кредити банків, державні кредити, комерційні кредити постачальників, лізинг, факторинг тощо;

– залучені ресурси: безоплатно надане цільове фінансування державних органів, гранти тощо.

Одним із найважливіших завдань підприємства є вибір оптимальних способів фінансування його поточної діяльності та нових інвестиційних проєктів. Вагоме значення має вибір джерел інвестиційних ресурсів, який передбачає виявлення потреби в інвестиційних ресурсах, визначення їх основних характеристик. До останніх слід віднести: обсяг необхідних інвестиційних ресурсів, часовий період появи необхідної потреби в інвестиційних ресурсах, бажаний термін залучення потрібних інвестиційних ресурсів, цільове призначення [6, с. 129].

Отже, інвестиційні ресурси можуть залучатися як в грошовій, так і в альтернативних формах. Особливістю процесу формування інвестиційних ресурсів є його регулярний характер. Вагоме значення відіграє вибір джерел інвестиційних ресурсів, серед яких виділяють власні, позикові, залучені кошти.

Література

1. Про інвестиційну діяльність: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1991. №47. Ст.646
2. Диба О. Наукові підходи та прикладні аспекти визначення інвестицій. *Ринок цінних паперів України*. 2015. № 11–12. С. 53–59.
3. Бочаров В. В. Інвестиції: учебник для вузов. 2-е изд. СПб.: Питер, 2008. 199 с.
4. Бланк И. А. Управление финансовыми ресурсами. М.: Омега-Л: Эльга, 2011. С. 96.
5. Феняк Л. А. Джерела формування інвестиційних ресурсів. *Збірник наукових праць ВНАУ*. 2010. № 36. С. 134–139.
6. Цигиль І. Я. Джерела формування інвестиційних ресурсів сучасного підприємства. *Сучасні проблеми економіки і менеджменту: тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції, Львів, 10–12 листопада 2011 року*. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. С. 660–661.